

Biologiske undersøkelser i forbindelse med planlagt regulering på Bjerkåsholmen

Kim Abel

Ekstrakt

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Bjerkåsholmen Bolig AS foretatt biologiske undersøkelser på Bjerkåsholmen i Asker kommune som en del av forarbeidene til en planlagt reguleringsplan for området.

Denne rapporten beskriver i korte trekk hva som er gjort, samt resultater fra registreringsarbeidet.

Fra før av var det registrert en naturtype innenfor undersøkelsesområdet. Feltbefaringene og sammenstilling av annet kildemateriale har resultert i to nye naturtypelokaliteter. En naturtype er verdisatt som svært viktige (A-verdi), en som viktig (B-verdi) og en som lokalt viktig (C-verdi). Det er registrert 6 ulike rødlistearter i naturtypene. Fremmede arter forekommer rikelig i deler av reguleringsområdet.

Nøkkelord

Akershus
Asker
Naturtypekartlegging
Naturtyper
Rødlistearter
Svartelistearter
Biologisk mangfold

Omslag

Forsidebilder
Øvre (Ertevikke, EN)
Midtre (Grov rotstokk til lind, lok 280)
Nedre (Grusplassen nordøst i planområdet.
Alle foto: Kim Abel

Layout (omslag)
Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-431-3

BioFokus-rapport 2015-15

Tittel

Biologiske undersøkelser i forbindelse med planlagt regulering på Bjerkåsholmen

Forfatter

Kim Abel

Dato

02.09.2015

Antall sider

28 sider + vedlegg

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker.

Oppdragsgiver

Bjerkåsholmen Bolig AS

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Dokumentet refereres som: Abel, K. 2015. Biologiske undersøkelser i forbindelse med planlagt regulering på Bjerkåsholmen. BioFokus-rapport 2015-15. ISBN 978-82-8209-431-3. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Andre BioFokus rapporter kan lastes ned fra:
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO
Telefon 99 55 02 57

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Sammendrag

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Bjerkåsholmen Bolig AS foretatt biologiske undersøkelser på Bjerkåsholmen i Asker kommune som en del av forarbeidene til en planlagt reguleringsplan for området.

Denne rapporten beskriver i korte trekk hva som er gjort, samt resultater fra registreringsarbeidet.

Fra før av var det registrert en naturtype innenfor undersøkelsesområdet. Feltbefaringene og sammenstilling av annet kildemateriale har resultert i at den tidligere registrerte naturtypelokaliteten har blitt revidert, samt at det har blitt registrert to nye naturtypelokaliteter. En naturtype er verdisatt som svært viktige (A-verdi), en som viktig (B-verdi) og en som lokalt viktig (C-verdi). I tillegg til alm (NT) og ask (NT) er det registrert fire andre rødlistede arter i reguleringsområdet. Det er ertevikke (EN), nikkesmelle (NT), skrukkeøre (NT) og legevendelrot (NT).

Oslo, 02. september 2015

Kim Abel

Gammel og grov rotstokk av lind i lokalitet 280.

1 Innholdsfortegnelse

1	INNHALDSFORTEGNELSE.....	4
2	INNLEDNING/OPPDRAK	5
3	GENERELL METODEDEL.....	6
3.1	FELTMETODIKK	6
3.2	ANNEN TILGJENGELIG DATA	6
3.3	KRITERIER FOR UTVELGELSE AV VIKTIGE NATURTYPER	6
3.4	VERDISSETTING	6
3.5	NATURMANGFOLDLOVEN	7
4	RESULTATER	9
4.1	BESKRIVELSE AV UNDERSØKELSE SOMRÅDET	9
4.2	PRIORITERTE NATURTYPER	11
4.2.1	<i>Lokalitetsbeskrivelser</i>	13
4.3	RØDLISTEDE NATURTYPER (NATURTYPER I NORGE).....	19
4.4	RØDLISTEARTER	20
4.5	SVARTELISTEARTER	25
5	OPPSUMMERING/KONKLUSJON.....	26

2 Innledning/oppdrag

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Bjerkåsholmen Bolig AS foretatt biologiske undersøkelser på Bjerkåsholmen i forbindelse med forarbeider til reguleringsplan. Planområdet ligger helt sørøst i Asker kommune, like mot grensa til Røyken kommune på Bjerkåsholmen.

Magnus Eikrem Rynning-Tønnesen fra Stein Halvorsen Arkitekter har vært vår kontaktperson hos oppdragsgiver. Kim Abel har vært prosjektansvarlig hos BioFokus, og har stått for rapportering og feltarbeid.

Denne rapporten beskriver i korte trekk hva som er gjort, samt resultater fra registreringsarbeidet. Oppdraget har fokusert på å avdekke eventuelle biologiske verdier i form av prioriterte naturtyper, rødlistearter og svartelistearter i forkant av en eventuell regulering. Konsekvenser av tiltak er dermed ikke vurdert i denne omgang. De skisserte tiltakene er kort kommentert sett i lys av de biologiske verdiene i undersøkelsesområdet.

3 Generell metodedel

I felt har det vært vektlagt å registrere og avgrense områder med den hensikt å dekke inn følgende aspekter:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold etter DN-håndbok 13. Slike områder kalles prioriterte naturtyper (Direktoratet for Naturforvaltning 2007).
- Levesteder for rødlistearter.
- Forekomster av svartelistearter.

3.1 Feltmetodikk

Feltarbeidet foregikk som en befaring gjennom områdene. Feltarbeidet ble gjennomført av Kim Abel den 21.05, 26.06, 03.07, 12.08 og 28.08.2015. Flere av befaringene har kun vært korte besøk for å sjekke status på blomstringen av ertevikke. Registreringstidspunktene er forholdsvis tidlig slik at det er noe begrenset hva en klarer å dokumentere av markboende og vedboende sopp, artsgrupper som er svært viktige i Asker og en viktig presisering er at BioFokus kun har sett på de biologiske verdiene på registreringstidspunktet. Registreringer på andre tider av året vil medføre en viss forskjell i hva som blir fanget opp. Dette har nødvendigvis ikke så stor påvirkning på naturtypenivå, men i enkelte tilfeller vil arter kunne være utslagsgivende for om et område skal kartlegges som en naturtype eller for hvilken verdi den skal ha.

3.2 Annen tilgjengelig data

I tillegg til gjennomført feltarbeid er tilgjengelige databaser gjennomført for informasjon om området. Dette gjelder i første rekke Miljødirektoratet sin Naturbase (Miljødirektoratet 2015) og Artsdatabankens Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge 2015).

3.3 Kriterier for utvelgelse av viktige naturtyper

Følgende kriterier er viktige ved utvelgelse av viktige naturtyper:

- Naturtypers sjeldenhet nasjonalt og lokalt
- Forekomst av viktige nøkkelelementer.
- (Gode) forekomster av signalarter eller rødlistede arter.
- Områdets topografiske og geografiske plassering.
- Områdets evne til å fylle en funksjon for bevaring av biologisk mangfold.

3.4 Verdisetting

Verdisetting representerer en innbyrdes rangering av det biologiske mangfoldet. Denne verdien gjenspeiler en vurdering av dagens tilstand. Ut over dette er det også interessant å vurdere det framtidige potensialet for biologisk mangfold under gitte omstendigheter. Disse omstendighetene kan f.eks. være fri utvikling av gammel skog eller videre skjøtsel av slåtteenger eller naturbeitemark; tiltak som vil opprettholde eller ytterligere forbedre betingelsene for et rikt biologisk mangfold i naturtypen.

Verdisettingen baserer seg på direkte betydning for bevaring av det biologiske mangfoldet, og ikke bruksverdier av mangfoldet til forskning, undervisning, friluftsliv, næringsinteresser o.l. Rangeringen bygger på følgende overordnede prinsipper:

- Naturtyper og arter som er sjeldne er viktigere objekter for forvaltningen enn de som er vanlige.
- Naturtyper og arter som er i tilbakegang er viktigere objekter for forvaltningen enn de som har stabile forekomster eller er i framgang.

Verdisetting av utvalgte områder følger DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) og brev fra DN av 03.06.1999 om verdisetting av lokalt viktige områder, C-områder

(Direktoratet for Naturforvaltning 1999). Systemet har tre verdikategorier: Svært viktig - A, Viktig - B og Lokalt viktig - C. DN gir følgende kriterier for rangering av lokaliteter innen en naturtype:

- Størrelse og velutviklethet
- Grad av tekniske inngrep
- Forekomst av rødlistearter
- Forekomst av rødlista naturtyper
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt).

DN-håndbok 13 legger opp til et rigid system der artsfunn i visse rødlistekategorier automatisk skal gi naturtypen A- eller B-status. Rødlistekategorier for arter og naturtyper følger den siste utgaven av den norske rødlista for arter (Kålås et al. 2010) og for naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011). En forklaring av rødlistekategorier er gitt i vedlegg 1. I tillegg til hovedretningslinjene i håndbok 13, bruker BioFokus erfaring og skjønn for å verdisette.

3.5 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven legger føringer for hvor hvordan naturens mangfold skal ihensyntas ved ulike typer planlagte tiltak. Nedenfor er paragraf 8-10 under kap. II (alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk) listet og hver paragraf er kommentert med utgangspunkt i BioFokus sin rolle i planprosjektet.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

"Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet."

Vitenskapelig kunnskap kan være vanskelig å definere, men BioFokus baserer bl.a. sine vurderinger på den norske rødlisten for truede arter (Kålås et al. 2010), rødlisten for truede naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011), Artsdatabankens oversikt over alle norske arters utbredelse (Artsdatabanken & GBIF Norge 2015) og Miljødirektoratet sin oversikt over prioriterte og utvalgte naturtyper, informasjon om vilt, samt prioriterte arter (Miljødirektoratet 2015). I tillegg finnes det store mengder informasjon fra biologiske undersøkelser gjennom flere tiår som vi bruker aktivt i våre vurderinger.

BioFokus kartlegger artsmangfoldet og dokumenterer dette gjennom Artskart sine løsninger. Vi avgrensar og verdivurderer naturtyper i henhold til DN håndbok 13 og beskrivelsessystemet NiN (Halvorsen et al. 2008).

§ 9. (føre-var-prinsippet)

"Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak."

Det vil ikke være mulig i løpet av en enkelt undersøkelse å få en fullstendig oversikt over alle biologiske verdier i et utredningsområde. BioFokus bruker derfor faglig skjønn for å avveie hvor detaljerte undersøkelsene trenger å være, samt bruker vår kunnskap om økologiske sammenhenger ved avgrensning og verdisetting av naturtyper, samt når konsekvensene av konkrete tiltak skal vurderes.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

"En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for."

God oversikt over foreslåtte tiltak, også gjennom anleggsperioden, er en forutsetning for å vurdere samlet belastning på en god måte. Det er også viktig å kjenne til hvilke konsekvenser etterbruken får for det mangfoldet som finnes. Økosystemvurderinger er komplekse og krever god oversikt over enkeltarters økologi og samspillet mellom arter og øvrig naturmiljø.

4 Resultater

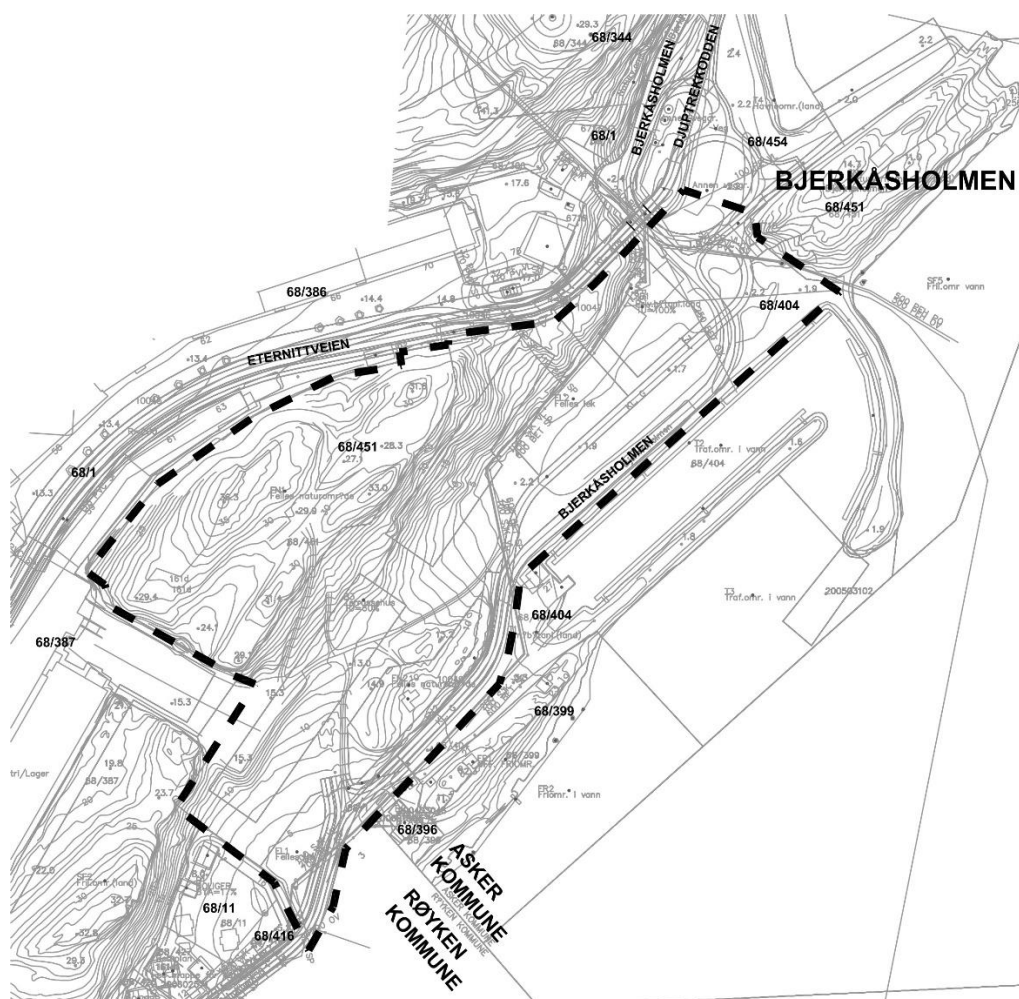
4.1 Beskrivelse av undersøkelsesområdet

Undersøkelsesområdet ligger helt sørøst i Asker kommune langs grensen til Røyken kommune. Her ligger planområdet nord og vest for Bjerkåsholmen båthavn og er ca. 56 daa stort. Hoveddelen av planområdet består av en markert kolle i nordvest med kalkfuruskog, nærmere beskrevet i neste kapittel (naturtype nr 280) og allerede beskrevet i Miljødirektoratets Naturbase. Sør for denne ligger det en mindre kolle med en liten hytte på. Søndre deler av denne er vernet som et naturminne grunnet en vegskjæring som viser en geologisk formasjon. Rundt hytta er det noe opparbeidet gressplen, men også mye naturlig eng som holdes åpen. Resten av kollen består av fragmenterte rester av kalkfuruskog og kalklindeskog.

Mellom den store kollen i nord og den lille i sør er det en slakt hellende slette som nå er under gjengroing. Feltsjiktet er forholdsvis rikt med bl.a. mye flekkgrisøre og en del fagerknoppurt og engknoppurt. Opphavet til denne enga er noe usikkert, men dette kan være en gammel rest etter beitemark. Naturverdiene i dag er noe usikre da enga er under sterkt gjengroing og ikke har vært holdt i hevd på lang tid.

Den østre delen av planområdet består stort sett av åpen grusplass.

Helt i sør er det en gammel og nå brakk innmark som trolig har vært dyrket.

Figur 1: Kart over planområde/undersøkelsesområde. Kartet er hentet fra plandokumentet til oppdragsgiver.

Figur 2: Samme område som forrige figur, men nå inntegnet på ortofoto.

4.2 Prioriterte naturtyper

Fra tidligere var det registrert en prioritert naturtype innenfor undersøkelsesområdet. Det er lokaliteten 280 (Bjerkåsholmen SV). Det viser seg at Asplan Viak i 2013 har på oppdrag fra Vestfjorden avløpsselskap (VEAS) utredet temaet naturmiljø i forbindelse med områderegulering ved VEAS sitt renseanlegg. Dette området er en del større enn planområdet til Bjerkåsholmen Bolig AS, men inkluderer hele planområdet. Lokalitetsbeskrivelsen til lokalitet 280 er i den forbindelse oppdatert av Asplan Viak, men endringene er ikke levert til Miljødirektoratet for innleggelse i Naturbase. Lokaliteten er ytterligere oppdatert gjennom denne undersøkelsen i 2015 for å tilfredstille kravene i henhold til nye forslag for faktaark for prioriterte naturtyper. Naturtypen er kartlagt som kalkbarskog med utformingen urterik kalkfuruskog og verdisatt som svært viktig (A-verdi).

Asplan Viak registrerte også en naturtype helt i sør som berører planområdet (596, Bjerkåsholmen S). Denne naturtypen ble ikke beskrevet da den akkurat lå utenfor reguleringsområdet, men den ble kartlagt som kalkskog med verdien viktig (B-verdi). Beskrivelse og kart er oppdatert i 2015. I tillegg er det i 2015 kartlagt en ny naturtypelokalitet (lok 597) med to store gamle trær med verdien lokalt viktig (C-verdi).

Alle lokalitetene registrert i 2015 er lagt inn i Asker kommune sin database over prioriterte naturtyper og vil bli tilrettelagt for import til Miljødirektoratet sin Naturbase.

Figur 3: Grusplassen i nordøst med naturtypelokalitet 280 (skogen i bakkant).

Figur 4: Oversikt over naturtypene (blått omriss) i undersøkelsesområdet. Numrene henviser til de enkelte lokalitetenes interne nummer i Asker sin naturtypebase (også gjengitt i etterfølgende beskrivelser av de ulike naturtypene. Naturtypelokaliteter utenfor undersøkelsesområdet er ikke vist på kartet.

4.2.1 Lokalitetsbeskrivelser

LOKALITET 280, Bjerkåsholmen SV

Areal : 25 daa

Verdi: A

Innledning: Lokalteten er opprinnelig kartlagt og registrert i Naturbase av BioFokus (sist oppdatert i 2010). Lokaltetsbeskrivelse og avgrensning er oppdatert av Hallvard Holtung og Anders Breili (Asplan Viak AS) i 2013, samt sist av Kim Abel (BioFokus) den 12.08.2015 i forbindelse med reguleringsplaner på oppdrag fra Bjerkåsholmen Bolig AS.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokalteten består av en kolle med to kalkkrygger, og et midtparti med mindre kalkrik moldjord. Sørøstenden av lokaliteten inneholder en SØ-vendt liseide der det er stedvis ustabil mark, og skogen åpner seg og gir lys til skogbunnen med varmt og solrikt miljø. Lokalteten avgrenses av Eternitveien i N. I SØ avgrenses lokaliteten av p-plass og en gjengroende eng. Den østligste delen av lokaliteten grenser mot et område med fyllmasser og søppel.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er noe sammensatt, men dominert av kalkbarskog med utformingen urterik kalkfuruskog (60 %). Rundt, og på, den høyeste kollen i nordvest er det et parti med eikeskog som faller inn under kalkedellauvskog med utformingen annen kalkedellauvskog. Mindre partier i de sørøstvendte lisidene består av kalkedellauvskog med utformingen kalklindeskog, men disse partiene utgjør små og spredte elementer da innslaget av lind stort sett ikke er høyt nok til å falle inn under definisjonen av kalklindeskog. Vegetasjonstypen er i all hovedsak dominert av kalklauvurtskog med utformingen mesofil furu-utforming. Tresjiktet er dominert av furu, men har innslag av gran, og en rekke løvtrær som spisslønn, ask, lind, hengebjørk, rogn og selje. En eik med brysthøydeomkrets på 170 cm står i NØ like ved Eternitveien. Eik er i dominans rundt den høyeste kollen. Ellers mye hassel, noe leddved, einer, korsved og geitved i busksjiktet. Feltsjiktet er rikt og flere steder dominert av liljekonvall. Det er mange krevende karplanter som blåveis, dunkjempe, kalk-svartburkne, tysbast, kantkonvall, vårerteknapp og nakkebær. Andre karplanter som ble funnet er: fingerstarr, firblad, gjerdevikke, hvitveis, hårfrytle, liljekonvall, marianøkleblom, stormaure, nyresoleie, gulflatbelg, ormetelg, sisselrot, skjørlok, skogstorkenebb, smørbukk, svaleurt og trollbær. Naturtypene er rødlistet som lågurtlyng-furukalkskog (NT) og kalklindeskog (VU) i den norske rødlista for naturtyper (2011).

Artsmangfold: Den rødlistede karplanten, ertevikke (EN, sterkt truet, 2010) finnes i området. I 2015 ble det funnet fire delpopulasjoner med ertevikke, hovedsakelig rundt topppartiene. Arten er også ettersøkt i flere omganger tidligere, og senest i 2011 i forbindelse med utkast til faggrunnlag for ertevikke. Den ble da funnet på tre plasser. Arten flukturerer tydeligvis i området og flere av de gamle funnstedene hadde i 2015 ingen planter, men nye funnsteder ble registrert. På død alm ble soppen skrukkeøre (NT, nær truet, 2010) funnet. Av kryptogrammer ble følgende arter registrert i lokaliteten i 2013: almeteppepose, skjelliglye, flatfellmose, flishinnelav, kalkraggmose, krypsilkemose, putevrime, skjellnever, storklokkemose, storkransmose og etasjemose. Flere av disse indikerer kalkholdig og rik berggrunn.

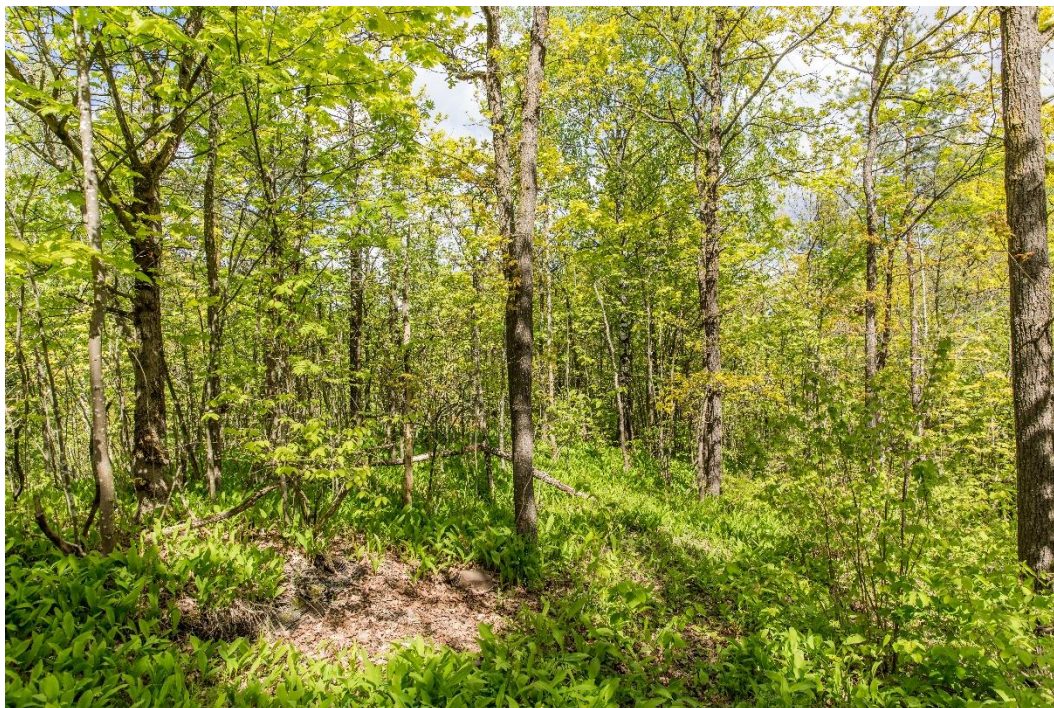
Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er gjennomgående ikke spesielt gammel og forholdsvis fattig på viktige nøkkelementer som død ved og gamle trær. Eldre trær finnes imidlertid spredt i lokaliteten, sammen noe noen få læger av død ved. Eldre trær finnes mest i den sørvestvendte lisida i form av furu, lind og selje. I partier er det en del yngre skog hvor det er oppslag av mye løv/edelløv. Mellom de to kollene er det et parti som trolig har vært en veg for noen tiår siden. Dette partier er nå under gjengroing. En del søppel ligger spredt rundt på topp-partiet. I de østre deler av lokaliteten er det flere fyllinger av skifer.

Fremmede arter: Kanadagullris forekommer i et par mindre bestander i åpen glenne inne i biotopen, men er tallrik i områdene rundt. Fremmede arter forekommer rikelig i tilgrensede områder, bl.a. rødhyll som vokser langs Eternitveien og vinterkarse finnes flere steder i lokaliteten. Vinbergsnegl ble funnet tallrik i hele Bjerkås-området, også innenfor lokaliteten. På grusplassen rett sør for lokaliteten finnes blålusen, hvitsteinkløver og hestehamp.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av flere viktige kalkskoger langs kystlinja til Asker kommune og videre inn mot Bærum og Oslo.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør i all hovedsak få utvikle seg urørt, men det bør utredes om en lett rydding av trær rundt individer av ertevikke bør gjennomføres, da rydding av kratt har vist seg å ha positiv effekt andre steder på Bjerkås. Fremmede arter bør bekjempes og fjernes. Lokaliteten kan også med fordel ryddes for søppel.

Verdivurdering: Det er forslaget til faktaark for kalkbarskog som har vært styrende for verdisettingen, men de andre naturtypene har vært med i totalvurderingen. Lokaliteten scorer middels på påvirkning, middels til høyt på habitatkvalitet, samt høyt på størrelse og artsmangfold. Samlet verdi tilsier da svært viktig (A-verdi).

Figur 5: Eikeskogen på og rundt den høyeste kollen i nordvest. Rikt feltsjikt.

Figur 6: Enkelte innslag av noe eldre trær. Fra den sørvestvendte skråningen ut mot den store grusplassen.

Lokalitet 596, Bjerkåsholmen S

Areal : 5,8 daa

Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er avgrenset og verdisatt av Hallvard Holtung og Anders Breili (Asplan Viak AS) i 2013, men ikke beskrevet. Lokaliteten er sist oppsøkt av Kim Abel (BioFokus) den 03.07.2015 i forbindelse med reguleringsplaner på oppdrag fra Bjerkåsholmen Bolig AS. Lokaliteten er i den forbindelse beskrevet, samt justert noe i grensene.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av en bratt, sørøstvendt skråning ned fra en markert kolle med kalkrike bergarter. Store deler består av finkornet rasmark, men stedvis er det også mindre deler med bart fjell. I øvre del er det bergvegger. Lokaliteten grenser mot kalkskog videre vestover og denne delen er ikke undersøkt nøye i denne omgang da det ligger utenfor reguleringsområdet. Mot øst grenser lokaliteten mot bebygde boligtomter. Skråningen er soleksponert.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består i sin helhet av kalkedellauvskog med utformingen kalk-lindskog. Vegetasjonstypen består av klaklågurtskog, men feltsjiktet er svært sparsomt. Tresjiktet er i stor grad dominert av lind, men også med noe innslag av hassel, spesielt i kantene. Andre treslag som rogn, lønn, ask og furu forekommer sparsomt. Naturtypene er rødlistet som kalklindskog (VU) i den norske rødlista for naturtyper (2011).

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert under feltetfaringen i 2015, men fra Artskart foreligger det ett funn av skrukkeøre i kanten av området. Lokaliteten vurderes til å ha et godt potensial for sjeldne og rødlistede arter av sopp. Feltbefaringen var for tidlig på året for å fange opp eventuelle verdier knyttet til soppfloraen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er hogd en del trær i skråningen i de senere år, mest sannsynlig for å bedre solforholdene for bebyggelsen i nedkant av skråningen. Det er imidlertid innslag av grove lindesokler i skråningen.

Fremmede arter: Ingen registrert, men områdene rundt har til dels store forekomster av fremmede arter, bl.a. kanadagullris på enga rett sørøst, samt fôrvalurt.

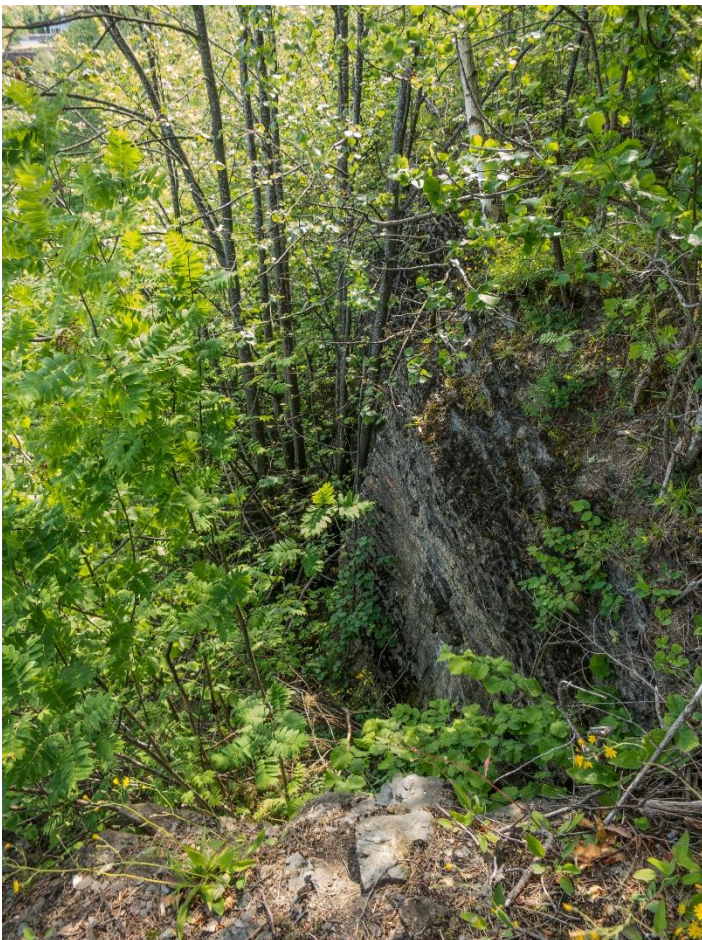
Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av flere delforekomster av kalklindskog rundt Slemmestad, samt i sonen videre nordover langs kysten av Asker kommune. Fremmede arter:

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør få utvikle seg mest mulig fritt for inngrep da død ved og gamle trær er viktige substrater for mange sjeldne og trua arter knyttet til skogtypen. I tillegg er kontinuitet i kronesjiktet viktig for mange markboende sopp.

Verdivurdering: I henhold til forslaget til faktaark for kalkedellauvskog scorer lokaliteten middels på alle verdiparametere og samlet verdi tilsier da verdien viktig (B-verdi).

Figur 7: Mye lind og enkelte grove lindesokler i skråningen.

Figur 8: Skråningen sett ovenfra. Bergvegger i øvre del.

Lokalitet 597, Bjerkåsholmen S II

Areal : 0,3 daa

Verdi: C

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 03.07.2015 i forbindelse med reguleringsplaner på oppdrag fra Bjerkåsholmen Bolig AS.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørøst i Asker kommune på Bjerkåsholmen, rett nord for kommunegrensa mot Røyken. Her står det to grove almetrær i kantsonen mellom brakk innmark og en kolle med kalkskog. Berggrunnen er kalkrik.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen tilhører naturtypen store gamle trær med utformingen alm. Feltsjiktet er sparsomt og det er gamle fyllmasser med skifergrus på siden av trærne.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Den nordre alma er 80-90 cm. i brysthøydiameter og den søndre er 60-70 cm. Begge bærer i liten grad preg av å ha stått veldig lysåpent da stammene er forholdsvis høyvokste. Det er noe oppslag av yngre skog mot øst og sør, mens mot vest står det skog helt inn mot trærne. Den nordre alma har en del grov sprekkebark på 3-5 cm, mens den søndre har noen partier rundt 2 cm. Trærne er vitale, men med noen døde grener i kronen. Det er ingen synlige hulheter i stammen.

Skjøtsel og hensyn: Trærne bør få utvikle seg fritt og må ikke beskjæres unødvendig. Døde grener som detter ned bør bli liggende på stedet, eller flyttes til et egnet, solfylt sted i nærheten. Den døde veden er viktig for en lang rekke arter av spesielt insekter og sopp. Det kan ryddes vegetasjon mot øst og sør for å gi bedre soltilgang til trærne.

Verdivurdering: I henhold til forslaget til faktaark for store gamle trær scorer lokaliteten lavt på vedmuld, rødlistearter, middels til lavt på størrelse, samt middels til høyt på sprekkebark. Score på avstand til nærmeste lokalitet med samme treslag er trolig middels da det ikke er kjent andre registrerte almetrær i rimelig nærhet, men det er potensial for slike forekomster. Samlet verdi tilsier i utgangspunktet verdien viktig (B-verdi), men justeres ned til lokalt viktig (C verdi) da trærne ikke er spesielt gamle og at det ikke er registrert noen spesielle arter knyttet til trærne.

Figur 9: Den nordre alma med dimensjon 80-90 cm. i brysthøydiameter.

Figur 10: Den søndre alma med dimensjon 60-70 cm. i brysthøydiameter.

4.3 Rødlistede naturtyper (Naturtyper i Norge)

Det ble funnet flere naturtyper (Naturtyper i Norge) som er rødlistede i henhold til Artsdatabankens oversikt over rødlistede naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011). Arealmessig er det lågurtlyng-furukalkskog (NT) som utgjør det største arealet. Denne typen finnes i stort omfang i naturtypelokalitet 280, men også på den lille kollen nord for veien Bjerkåsholmen (rundt hytta). I tillegg finnes det kalklindeskog (VU) i lokalitet 596 og delvis 280.

4.4 Rødlisterarter

I tillegg til alm og ask (nær truet, NT) som finnes spredt i området er det registrert 4 andre rødlisterarter i undersøkelsesområdet. Foruten ertevikke (EN) er det et eldre funn av legevendelrot (NT), og nye funn av skrukkeøre (NT) og nikkesmelle (NT). Det er imidlertid et godt potensial for langt flere arter, spesielt knyttet til markboende sopp. De enkelte funnene er vist i **Figur 12**. I **Figur 12** er det inkludert funnsteder for ertevikke som ennå ikke er registrert i Artskart (ett funnsted fra 2006 (Kim Abel privat foto) og tre funnsteder fra 2011 fra utkastet til faggrunnlag for ertevikke (Hanssen et al. 2014)). Ertevikke har en forholdsvis god og tilsynelatende stabil populasjon i området og i lokalitet 280 ble det i 2015 registrert fire delpopulasjoner med totalt ca. 24 lange skudd. Populasjonen fluktuierer tydeligvis noe da enkelte funnsteder ikke har vært mulig å fjenfinne i 2015, samt at nye har dukket opp. Se for eksempel lokaliteten fra 2006 hvor det ikke ble registrert noe i 2015, samt en delpopulasjon fra 2011 som ikke ble gjenfunnet. Det er imidlertid fort å overse arten da det stedvis er mye vegetasjon i feltsjiktet. De gamle funnene har en noe unøyaktig stedsangivelse og er bare tatt med for å vise at de er funnet i området. Funnet fra 1991 som ligger plassert ute på grusplassen for eksempel er unøyaktig plassert og skal egentlig ligge plassert innenfor naturtype 280. En sammenstilling av alle funnstedene viser at hovedområdet for arten er rundt toppartiene (Figur 12). Ertevikke er en sjelden art som har hatt en sterk tilbakegang i Norge. Totalt regner en med at arten vokser på 21 lokaliteter i Norge i dag (Hanssen et al. 2014).

Figur 11: Ertevikke i blomst fra dellokalitet 4.

Figur 12: Oversikt over rødlistearter funnet i undersøkelsesområdet. Funnår står i parentes etter artsnavnet. Funnene fra 2015 er fra denne undersøkelsen. Eldre funn er gjerne med noe dårlig stedsnøyaktighet. Rødlisteartene alm og ask (begge NT, nær truet) er ikke inkludert på dette kartet. Funnsted 1-4 markerer funnstedene med ertevikke gjort i 2015.

Delpopulasjon 1: Fem lange skudd, noen med blomst. Glissen edelløvskog. Ny registrering.

Delpopulasjon 2: Tre skudd uten blomst. I kant av gammel, bred sti. Tidligere registret med 17 skudd, hvorav to med blomst i 2011. Skyggefullt og tydeligvis i tilbakegang.

Delpopulasjon 3: Åtte lange skudd og flere med blomster og frukter. På åpent felt i lågurt-eikeskog. Trolig kjent fra 2011 hvor det ble registret syv lange skudd.

Delpopulasjon 4: Fem lange skudd hvorav flere med blomst og frukt. Åpning i lågurt-eikeskog. Trolig ny registrering.

4.5 Svartelistearter

Det er registrert flere svartelistearter i reguleringsområdet, men det har ikke vært rettet noen stor innsats på å få en full oversikt. Følgende beskrivelse må derfor kun brukes som en bekreftelse på at det finnes svartelistearter i reguleringsområdet. Flere av artene har også store forekomster og en nøyaktig avgrensning av forekomstene er meget tidkrevende å utarbeide. En kort beskrivelse av det som er registrert følger.

Kanadagullris (SE – Svært høy risiko)

Forekommer rikelig i store deler av området, først og fremst på den brakke åkeren helt i sør og på enga som ligger brakk nord for hytta. I tillegg forekommer den mer spredt i kantene av grusplassen i øst, samt langs de fleste vegene.

Fôrvalurt (PH – Potensielt høy risiko)

Finnes helt i sørspissen av den brakke åkeren, mot vegen Bjerkåsholmen.

Rødhyll (HI – Høy risiko)

Funnet mellom den brakke åkeren og den brakke enga.

Hvitsteinkløver (SE – Svært høy risiko)

Finnes spredt i området, men mest på den store grusplassen.

Hestehamp (PH – Potensielt høy risiko)

Funnet på den store grusplassen

Blålusern (LO – Lav risiko)

Funnet på den store grusplassen.

Vinterkarse (SE – Svært høy risiko)

Finnes spredt i området.

5 Oppsummering/konklusjon

Det ble registrert tre ulike naturtyper innen planområdet og de utgjør forholdsvis store deler av det samlede arealet. Den største (lokalitet 280) utgjør ca. 25 da og er verdisatt til svært viktig (A-verdi). De andre naturtypelokalitetene berører så vidt planområdet helt i sør og er verdisatt til viktig (B-verdi) (lokalitet 596) og lokalt viktig (C-verdi) (lokalitet 597). De registrerte rødlisteartene er registrert innenfor avgrensningen til naturtypelokalitetene. Ertevikke er en nasjonalt sjelden art som en antar at finnes på 21 lokaliteter i Norge.

Forslaget til boligbebyggelse vil i enkelte partier berøre de registrerte naturtypene direkte (Figur 13). Det gjelder store deler av den sørøstre grensen av lokalitet 280 mot grusplassen og enda hvor boligene er plassert helt inn mot naturtypelokaliteten, og hvor tomtene strekker seg inn i naturtypelokaliteten. I tillegg er det boliger helt i sørvest som i sin helhet er planlagt der lokalitet 597 ligger, samt deler av 596.

Etter registreringene av ertevikke i 2015 er det ikke kjent noen nålevende forekomster av ertevikke som vil bli direkte berørt av den planlagte plasseringen av boliger. Det er imidlertid viktig å presisere at forekomstene av ertevikke flukturerer og har således store deler av åspartiet som et potensielt leveområde. Det er også en art som er lyskrevende og de best egnede delene er derfor rundt topppartiene og i nedre deler av skråningen hvor lyset slipper til. Den planlagte plasseringen av boligene og tomtene berører derfor i noen grad leveområdet til ertevikke ved at tomtegrensene strekker seg noe inn i naturtypelokaliteten.

Erfaringsmessig vil en plassering av boliger for nær naturtypelokaliteter kunne resultere i forringelse av naturtypelokalitetene ved at beboere gjennomfører hogst og tynning av skog for å bedre lysforhold og utsikt. Den innerste rekke av boliger mot nordvest ligger slik plassert at kveldssola vil bli redusert på grunn av skogen. En buffer i slike områder er derfor generelt å anbefale for å få tatt vare på naturtypelokalitetene. Forslaget til handlingsplan for ertevikke diskuterer imidlertid ulike tiltak for å ta vare på ertevikke hvor tynning av skog er ett av tiltakene som nevnes. Om dette er et godt tiltak sett i lys av naturtypelokalitetens totale naturkvaliteter (for eksempel eventuelle verdier knyttet til markboende sopp) er uvisst og bør i så tilfelle utredes nærmere.

Byggeperiodens påvirkning på naturtypelokalitetene er ikke vurdert i denne omgang da konkrete tiltaksplaner ikke er utarbeidet.

Det er funnet en rekke fremmede arter i området hvorav flere svartelistearter i høye trusselkategorier.

Figur 13: En av skissene for bebyggelsen i planområdet.

Litteratur

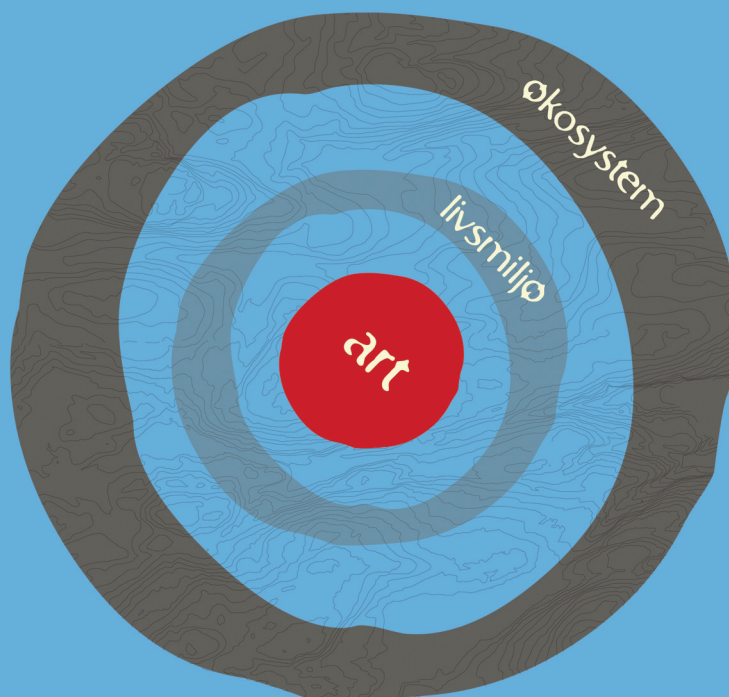
- Artsdatabanken & GBIF Norge. 2015. Artskart. Internettportal for artssøk.
<http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 1999. Kommunenes kartlegging av biologisk mangfold. Forekomster av lokal verdi - hvordan registrere? Page 3.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.
<http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500031188&language=0>
- Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H. H., et al. 2008. Naturtyper i Norge - et nytt redskap for å beskrive variasjonen i naturen. 1, s.1-17.
<http://www.artsdatabanken.no/ThemeArticle.aspx?m=52&amid=3903>
- Hanssen, E. W., Hoell, G. S. og Halvorsen, R. 2014. Forslag til faggrunnlag for ertevikke Vicia pisiformis i Norge 2014-2019.
- Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S., et al. 2010. Norsk rødliste for arter 2010.
- Lindgaard, A. og Henriksen, S. 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. s.1-112.
- Miljødirektoratet. 2015. Naturbase. <http://kart.naturbase.no/>

Vedlegg 1 – Rødlistekategorier arter

Rødlistekategorier		
EX	Utdødd	En art er utdødd når det er svært liten tvil om at arten er globalt utdødd.
EW	Utdødd i vill tilstand	Arter som ikke lenger finnes frittlevende, men der det fortsatt finnes individ i dyrehager, botaniske hager og lignende.
RE	Regionalt utdødd	En art er regionalt utdødd når det er svært liten tvil om at arten er utdødd fra aktuell region (her Norge). For at arten skal inkluderes må den ha vært etablert reproduserende i Norge etter år 1800.
CR	Kritisk truet	En art er kritisk truet når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for kritisk truet er oppfylt. Arten har da ekstremt høy risiko for utdøing.
EN	Sterkt truet	En art er sterkt truet når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sterkt truet er oppfylt. Arten har da svært høy risiko for utdøing.
VU	Sårbar	En art er sårbar når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sårbar er oppfylt. Arten har da høy risiko for utdøing.
NT	Nær truet	En art er nær truet når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategoriplassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.
LC	Livskraftig	En art tilhører kategorien livskraftig når den ikke oppfyller noen av kriteriene for kategoriene CR, EN, VU eller NT, og ikke er satt til kategoriene DD, NA eller NE.
NE	Ikke vurdert	En art tilhører kategorien ikke vurdert når det ikke er gjort noen vurdering for arten. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, svært dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet	En art tilhører kategorien ikke egnet når den ikke skal bedømmes på nasjonalt nivå. Dette gjelder her i hovedsak fremmede arter (arter kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800) eller er tilfeldige gjester.

Vedlegg 2 – Rødlistekategorier naturtyper i Norge

Rødlistekategorier		
EX	Forsvunnet globalt	En naturtype er forsvunnet globalt når det er svært liten tvil om at naturtypen er globalt forsvunnet.
RE	Forsvunnet	Forsvunnet (RE). Naturtyper som ikke lenger finnes i Norge. Marktypen eksisterer ikke lenger regionalt og vil ikke kunne gjenoppstå naturlig og/eller nøkkelartene i naturtypen er regionalt utdødd og sannsynlighet for reetablering er liten.
CR	Kritisk truet	En naturtype er kritisk truet (CR) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1,2 eller 4 for kritisk truet er oppfylt. Risikoen for at naturtype forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er ekstremt høy.
EN	Sterkt truet	En naturtype er sterkt truet (EN) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1, 2 eller 4 for sterkt truet er oppfylt. Risikoen for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er svært høy.
VU	Sårbar	En naturtype er sårbar (VU) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1-4 for sårbar er oppfylt. Risikoen for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er høy.
NT	Nær truet	En naturtype er nær truet (NT) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1-4 for nær truet er oppfylt. Naturtypen tilfredsstiller ingen av kriteriene 1-4 for CR, EN eller VU, men er nær ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategoriplassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.
LC	Livskraftig	En art tilhører kategorien livskraftig når den ikke oppfyller noen av kriteriene for kategoriene CR, EN, VU eller NT, og ikke er satt til kategoriene DD, NA eller NE.
NE	Ikke vurdert	En art tilhører kategorien ikke vurdert når det ikke er gjort noen vurdering for arten. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, svært dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet	En art tilhører kategorien ikke egnet når den ikke skal bedømmes på nasjonalt nivå. Dette gjelder her i hovedsak fremmede arter (arter kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800) eller er tilfeldige gjester.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>

Gaustadalléen 21
0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8209-431-3

BioFokus-rapport 2015-15